

Модульно-рейтингова система з легкої атлетики у процесі підготовки вчителів фізичної культури

Інститут фізичної культури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (м. Суми)

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. У процесі підготовки вчителів фізичної культури завжди поставатимуть питання підвищення якості навчального процесу, покращання його організації за допомогою впровадження нових форм, засобів і методів навчання, розробки ефективних схем і прийомів подачі навчального матеріалу та контролю за його засвоєнням [1; 3; 4; 7].

Традиційне програмно-методичне забезпечення дисципліни “Теорія і методика викладання легкої атлетики” не відповідає сучасним вимогам до професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури, а також не дає можливість реалізувати поставлені завдання, тим самим ініціюючи пошук засобів інноваційного навчання.

За вимогами сьогодення навчальний процес потрібно спрямовувати на формування професійних якостей майбутнього фахівця [2; 5; 6]. А таким вимогам відповідає кредитно-модульне навчання, що передбачає логічне структурування змісту навчального матеріалу згідно із завданнями Болонського процесу.

Досвід упровадження інноваційних технологій навчання у вищих навчальних закладах є досить актуальним.

Мета дослідження – розробити модульно-рейтингову систему для студентів другого курсу зі спортивно-педагогічної дисципліни “Теорія і методика викладання легкої атлетики” на основі інноваційних засобів навчання.

Із методів дослідження використано аналіз науково-методичної літератури, бесіди, педагогічне спостереження за навчально-виховним процесом.

Організація дослідження. Наше дослідження має теоретико-аналітичний характер. Педагогічне спостереження проводилося зі студентами II курсу інституту фізичної культури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка. Засвоєння видів легкої атлетики (за шкільною програмою) здійснювалося відповідно до робочої програми й часу, відведеного на вивчення кожного виду.

Виклад основного матеріалу дослідження. Питанням теорії і методики викладання легкої атлетики у ВНЗ присвячено наукові праці авторів: В. Н. Власова (2002); В. А. Коробейника, В. М. Ковері, В. Я. Левченка (2001); С. І. Савчука (2000), які відзначають недостатність дидактичних розробок у навчальному процесі та контролю за рівнем знань студентів.

Упровадження на сучасному етапі системи модульно-рейтингового оцінювання надає позитивні результати в навчанні й дає можливість студентам побачити переваги й недоліки основних розділів майбутньої професійної діяльності (Т. Г. Коваленко, І. В. Шаркевич, А. І. Родіонов, 1999; Т. Круцевич, М. Зайцева, 2005; О. Тимошенко, 2005).

Дидактичні основи модульно-рейтингової системи такі: науковий відбір і структурування змісту навчального матеріалу; загальнодидактичні принципи побудови рейтингової системи; сучасні засоби і методи навчання, організація систематичного та суб'єктивного контролю знань рівня навчання студентів; умови, що забезпечують активність до навчальної діяльності. Така система є необхідною умовою для досягнення гарантованого рівня професійної компетенції майбутніх учителів фізичної культури.

Розроблена нами модульно-рейтингова система передбачає оцінювання теоретичних знань, умінь і навичок студентів балами під час поточного і підсумкового контролю (табл. 1).

Таблиця 1

Структура залікового кредиту

ЗАЛІКОВИЙ КРЕДИТ			
модуль	змістовий модуль	бал	
Модуль 1 аудиторна робота	ЗМ ₁ – Лекції	6	41
	ЗМ ₂ – Практичні заняття	23	
	ЗМ ₃ – Виконання контрольних нормативів	12	
Модуль 2 індивідуальна робота	ЗМ ₄ – Індивідуальне технічне виконання вправ (за картками)	6	17
	Розробка карток навчання з легкоатлетичних видів	6	
	ЗМ ₅ – ІНДЗ (розробити тестовий контроль і самоконтроль за розвитком рухових здібностей)	5	
Модуль 3 самостійна робота	ЗМ ₆ – Визначити сучасні джерела, які стосуються легкоатлетичних видів, що вивчаються	4	12
	ЗМ ₇ – Здійснити аналіз техніки легкоатлетичних видів (за картками)	4	
	ЗМ ₈ – Конспект підготовчої частини заняття	4	
Модуль 4 підсумковий контроль	ЗМ ₉ – Тестовий контроль	30	
Усього		100	

Модуль 1. Аудиторна робота. Цей модуль об'єднує три змістових модулі (ЗМ₁ – лекції, ЗМ₂ – практичні заняття, ЗМ₃ – виконання контрольних нормативів). За ЗМ₁ студент може отримати максимально 6 балів. За присутність на лекції студент отримує 1,5 бала (за наявності конспекту). Якщо студент присутній, але не конспектує лекцій, отримує 1 бал.

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за ЗМ₂ (практичні заняття), становить 23 бали. Якщо студент з об'єктивних причин (хвороба, травма) лише присутній на занятті, то отримує 0,5 бала.

У ЗМ₃ за виконання нормативу студент заслуговує, відповідно, 0,5; 1 та 1,5 бала. Максимальна кількість, яку зможе здобути студент, становить 12 балів (табл. 2).

Таблиця 2

Контрольні нормативи

ЛЕГКОАТЛЕТИЧНИЙ ВИД	БАЛ					
	жінки			чоловіки		
	0,5	1	1,5	0,5	1	1,5
Спортивна ходьба 1 км (хв, с)	7,00	6,45	6,30	6,00	5,45	5,30
Метання малого м'яча, м	30	35	40	50	55	60
Стрибок у висоту способом "переступанням", см	110	115	120	130	135	140
Стрибок у довжину способом "зігнувши ноги", м	3,60	3,90	4,20	4,60	4,90	5,20
Біг на дистанцію 100 м, с	16,5	15,4	14,4	14,5	13,5	12,5
Біг на дистанцію 200 м, с	34,0	32,5	31,0	29,5	27,2	26,0
Естафетний біг 4×100 м, с	54,0	53,0	52,0	48,0	47,0	46,0
Юнацьке чотириборство, бали	160	190	210	170	200	220

Модуль 2. Індивідуальна робота. Складниками цього модуля є індивідуальне технічне виконання вправ (за картками) і розробка карток навчання з легкоатлетичних видів, що вивчаються на цьому курсі (ЗМ₄), а також (ЗМ₅).

Індивідуальне технічне виконання легкоатлетичного виду виконується за розробленими картками, де студент може отримати 1 бал, максимальна кількість – 6 балів (шість легкоатлетичних видів) (табл. 3).

Таблиця 3

Критерії візуального оцінювання легкоатлетичних видів

Вид	Максимальна кількість балів	Зараховано	Не зараховано
Спортивна ходьба	1	40–28	27<
Біг на короткі дистанції	1	60–42	41<
Стрибок у висоту способом “переступання”	1	52–35	34<
Стрибок у довжину способом “зігнувши ноги”	1	52–36	37 <
Метання малого м'яча	1	56–39	38 <
Естафетний біг	1	40–28	27 <

Навчальні картки містять мету, завдання, засоби та способи навчання легкоатлетичних видів. За розробку картки одного легкоатлетичного виду студент отримує 1 бал.

До змісту індивідуального навчально-дослідного завдання включена розробка тестового контролю за розвитком рухових здібностей, на кожен рухову здібність слід підібрати 8 тестових вправ, максимальна кількість балів – 5.

Модуль 3. Самостійна робота. Для визначення сучасних джерел, які стосуються легкоатлетичних видів, що вивчаються, студентам потрібно проаналізувати періодичні видання, спеціальну літературу, починаючи з 2000 р. Якщо студент надасть список із 10 джерел (згідно з вимогами) на один легкоатлетичний вид, то він отримує 1 бал (ЗМ₆). Максимальна оцінка – 4 бали.

За здійснений аналіз техніки легкоатлетичного виду (за карткою) студент отримує 1 бал (ЗМ₇) (табл. 4).

Таблиця 4

Критерії оцінювання аналізу техніки легкоатлетичних видів

Вид	Максимальна кількість балів	Зараховано	Не зараховано
Спортивна ходьба	1	22–14	13<
Біг на короткі дистанції	1	30–21	20<
Стрибок у висоту способом “переступання”	1	27–18	17<
Стрибок у довжину способом “зігнувши ноги”	1	34–24	23<
Метання малого м'яча	1	34–24	23<
Естафетний біг	1	27–19	18<

ЗМ₈ включає підготовку до практичного заняття. Це, як правило, письмовий запис заняття у зошиті, підготовчої або основної частини. За кожен законспектований матеріал студент отримує 1 бал. Упродовж одного залікового кредиту студент максимально може отримати 4 бали.

Модуль 4. Підсумковий контроль. Здійснюється у вигляді тестування. Студент дає відповіді на запитання, що пропонуються. Загальна кількість питань – 30. Кожне запитання містить три відповіді, лише одна – правильна, яка оцінюється одним балом. За всі правильні відповіді максимально можна отримати 30 балів.

Якщо студент у процесі вивчення дисципліни набрав сумарно 60 балів, то він може отримати залік без підсумкового контролю за умови, що ця кількість балів його влаштовує. Якщо не влаштовує, то отримує додаткові завдання у викладача, щоб підвищити свій рейтинг знань.

Отримані оцінки переводяться у шкалу Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Висновки. Упровадження модульно-рейтингової системи з легкої атлетики у процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури дасть змогу якісно засвоювати навчальний матеріал, стимулювати самостійний пошук інновацій, аналізувати техніку легкоатлетичних видів і формувати індивідуальний стиль навчальної діяльності, а також здійснювати постійний контроль знань та вмінь студентів.

Подальші дослідження питань підготовки вчителів фізичної культури передбачають розробку та впровадження оптимальних засобів навчання і технології оцінювання навчальних досягнень із легкої атлетики для студентів III–IV курсів.

Література

1. Новіков В., Горбенко В. Оптимізація процесу навчання складнотехнічним руховим діям у легкій атлетиці на практичних заняттях в інституті фізичної культури // Спорт. вісн. Придніпров'я.– 2004.– № 5.– С. 32–35.
2. Носко М. О., Кривенко А. П., Маневич О. Р. Формування рухових навичок у фізичному вихованні і спорті // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр. / За ред. С. С. Єрмакова.– Х.: ХХІІІ, 2001.– № 8.– С. 7–9.
3. Павлов К. И., Никитин С. А., Фискалов В. Д. Программированное обучение студентов технике легкоатлетических упражнений // Материалы Всерос. науч.-практ. конф. “Методологические проблемы подготовки специалистов физической культуры и спорта”.– Волгоград, 1995.– С. 71.
4. Работин И. В. Инновационный компонент педагогической деятельности учителя физической культуры // Теория и практика физ. культуры.– 2001.– № 2.– С. 22–24.
5. Садетдинов Д. Ш., Драндров Г. Л. Обучение студентов факультета физической культуры визуальной оценке техники легкоатлетических упражнений // Сб. науч. тр. студ., аспирант. и докторант.– Чебоксары: ЧГПУ им. И. Я. Яковлева, 1998.– Вып. 4.– С. 233–239.
6. Селуянов В. Н. Научные и методические основы разработки инновационных спортивных педагогических технологий // Теория и практика физ. культуры.– 2003.– № 5.– С. 9–12.
7. Ялович В. Т., Сергієнко В. М. Інноваційні технології викладання легкої атлетики у вищих навчальних закладах: Монографія.– Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2007.– 228 с.

Анотації

У статті обґрунтовано розробку технології модульно-рейтингового оцінювання навчальних досягнень з легкої атлетики у процесі її викладання. Подана технологія створена на основі використання інноваційного навчання та сучасної системи контролю.

Ключові слова: *легка атлетика, інноваційне навчання, модульно-рейтингова система.*

В статье обосновано разработку технологии модульно-рейтингового оценивания учебных достижений по легкой атлетике в процессе ее преподавания. Представленная технология создана на основе использования инновационного обучения и современной системы контроля.

Ключевые слова: *легкая атлетика, инновационное обучение, модульно-рейтинговая система.*

In the article the developed technology of module-rating evaluation of educational achievements is grounded from track-and-field in the process of its teaching. The given technology is created on the basis of the use of innovative facilities of teaching and modern checking system.

Key words: *track-and-field, innovative teaching, module-rating system.*